

## POSTANOWIENIE

24 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 24 stycznia 2024 r. w Warszawie  
w sprawie z wniosku Prokuratora Prokuratury Rejonowej Białystok-Południe  
w Białymstoku  
z udziałem E.K. i E.S.  
o zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku,  
na skutek skargi kasacyjnej Prokuratora Prokuratury Rejonowej Białystok-Południe  
w Białymstoku  
od postanowienia Sądu Okręgowego w Białymstoku  
z 29 grudnia 2022 r., II Ca 830/22,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Białymstoku postanowieniem z 25 maja 2022 r. oddalił wniosek Prokuratora Prokuratury Rejonowej Białystok-Południe w Białymstoku o zmianę na podstawie art. 679 k.p.c. postanowienia tego Sądu z 20 września 2004 r. o stwierdzenie nabycia spadku po E.S. poprzez uchylenie tego postanowienia i odrzucenie wniosku w tym zakresie.

Zaskarżonym postanowieniem z 29 grudnia 2022 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku oddalił apelację Prokuratora od postanowienia z 25 maja 2022 r.

W skardze kasacyjnej Prokurator zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu Sądu odwoławczego naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez niedokonanie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, art. 510 § 2 k.p.c.

skutkujące nieważnością postępowania, polegające na uznaniu za prawidłowe zaniechania przez Sąd pierwszej instancji wezwania do udziału w sprawie następców prawnych zmarłej uczestniczki L.P., a w konsekwencji niezawiadomienie ich o terminie rozprawy wyznaczonym na 25 maja 2022 roku, podczas której doszło do wydania postanowienia kończącego postępowanie i oddalającego wniosek o zmianę postanowienia z 20 września 2004 r., przez co doszło do pozbawienia ich możliwości obrony swych praw, a także naruszenie art. 679 § 1 k.p.c. poprzez „utrzymanie w mocy orzeczenia Sądu pierwszej instancji”, podczas gdy przepis ten znajduje w sprawie zastosowanie i pozwala na wyeliminowanie z obrotu prawnego kolejnego prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po tym samym spadkodawcy, a przy tym brak jest innej, poza wskazanym przepisem, podstawy prawnej uchylenia przedmiotowego postanowienia. Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący wskazał, że skarga ta jest oczywiście uzasadniona. Zdaniem Prokuratora Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył prawo, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c., art. 510 § 2 k.p.c. i art. 679 k.p.c.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.). Cel wymagania przewidzianego w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. może zostać osiągnięty jedynie poprzez powołanie i właściwe uzasadnienie istnienia wymienionych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania następuje na podstawie oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają przyczynom kasacyjnym określonym w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sposób w jaki należy prawidłowo uzasadnić wniosek był przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego.

Skarżący nieskutecznie powołał się na oczywistą zasadność skargi (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku opartego na tej przyczynie przyjęcia skargi do rozpoznania wymaga przedstawienia argumentacji prawnej zmierzającej do wykazania kwalifikowanego, ewidentnego naruszenia powołanych w skardze

przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez merytorycznej analizy zaskarżonego orzeczenia oraz podstaw kasacyjnych (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z 5 października 2007 r., III CSK 216/07 nie publ. i z 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11, nie publ.); przekonanie o wystąpieniu tej przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu tak rozumianej „oczywistości” zasadności skargi. Uzasadnienie wniosku nie może sprowadzać się do powtórzenia, choćby w zmodyfikowanej formie, uzasadnienia podstaw kasacyjnych bądź ich samych, ani być sformułowane w sposób, który wymagałby oceny ich zasadności.

Uzasadnienie wniosku skarżącego nie odpowiada tym wymaganiom, gdyż sprowadza się do powtórzenia kolejno wszystkich zarzutów kasacyjnych i to po części w skróconej wersji. Ze względu na wadliwy sposób uzasadnienia wniosku nie zawiera ono wymaganej argumentacji zmierzającej do przekonania o oczywistym charakterze zarzuconych naruszeń prawa, które miałyby ewentualnie świadczyć o oczywistej zasadności skargi. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że uzasadnienie podstaw skargi i uzasadnienie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania, to dwa niezależne elementy skargi, które pełnią różne funkcje i nie mogą być ze sobą utożsamiane ani traktowane zamiennie, a prawidłowe ich sformułowanie wymaga przedstawienia odmiennej i właściwej dla każdego z nich argumentacji prawnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52).

Niezależnie od powyższego należy stwierdzić, że już wstępna analiza skargi prowadzi do jednoznacznego wniosku, że nie jest ona oczywiście uzasadniona. Skarżący w ramach prawnoprocesowej podstawy kasacyjnej zmierzał - wbrew zakazowi wynikającemu z art. 398<sup>3</sup> § 3 k.p.c. - do zakwestionowania przeprowadzonej przez Sąd odwoławczy oceny dowodów, zarzucając mu naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., nie mogło to zatem służyć wykazaniu zasadności skargi, a tym bardziej jej zasadności kwalifikowanej. Ponadto nieskutecznie także skarżący zarzucił Sądowi odwoławczemu naruszenie art. 510 § 2 k.p.c., które miało prowadzić do pozbawienia możliwości obrony swych praw przez niewezwanych do udziału w sprawie spadkobierców zmarłej uczestniczki L.P., a w konsekwencji do

nieważności postępowania. Skarżący odnosząc się - jak można sądzić - do nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji nie powiązał zarzutu naruszenia art. 510 § 2 k.p.c., z żadnym zarzutem naruszenia przepisów dotyczących powstępowania odwoławczego, co samodzielnie czyniło jego zarzut nieskutecznym. W związku z okolicznościami powołanymi przez skarżącego dotyczącymi niewezwania do udziału w sprawie wszystkich zainteresowanych osób nie można jednak także stwierdzić, aby zachodziła nieważność postępowania przed Sądem odwoławczym, którą Sąd Najwyższy musi brać pod uwagę z urzędu na podstawie art. 398<sup>13</sup> § 1 k.p.c. Zważyć bowiem należy, że niewezwanie przez sąd tych osób nie oznacza pozbawienia ich możliwości obrony ich praw i dotyczy to zarówno postępowania w pierwszej, jak i w drugiej instancji. Pozbawienie takie może dotyczyć wyłącznie uczestników postępowania, nie zaś zainteresowanych, którzy nie brali w sprawie udziału (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 kwietnia 2010 r., III CZP 112/09, OSNC 2010, nr 7-8, poz. 98, której nadano moc zasady prawnej). Ostatni z powołanych w skardze zarzutów dotyczący naruszenia art. 679 k.p.c. nie wydaje się trafny. Sąd odwoławczy prawidłowo bowiem powołał się tu na orzecznictwo Sądu Najwyższego, z którego wynika, że przepis ten nie stanowi podstawy uchylenia kolejnego prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po tym samym spadkodawcy, a istnienie dwóch lub więcej takich prawomocnych postanowień uzasadnia wznowienie postępowania na podstawie art. 403 § 2 w związku z art. 13 § 2 lub art. 524 § 2 k.p.c. (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 10 lipca 2012 r., III CZP 81/11, OSNC 2013, nr 1, poz. 1, której nadano moc zasady prawnej). Na marginesie należy dodać, że także przedstawione w uzasadnieniu skargi argumenty dotyczące zarzucanego naruszenia art. 679 k.p.c. mogłyby prowadzić do wniosku, że naruszenie to nie mogłoby mieć oczywistego charakteru, skoro skarżący starał się za ich pomocą podważyć stanowisko Sądu Najwyższego zajęte w powołanej uchwale z 10 lipca 2012 r. Samo zresztą rozwiązanie problemu, z którym łączy się powołany zarzut, nie jawi się jako oczywiste.

Z omówionych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji, na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

(M.M.)

[ał]